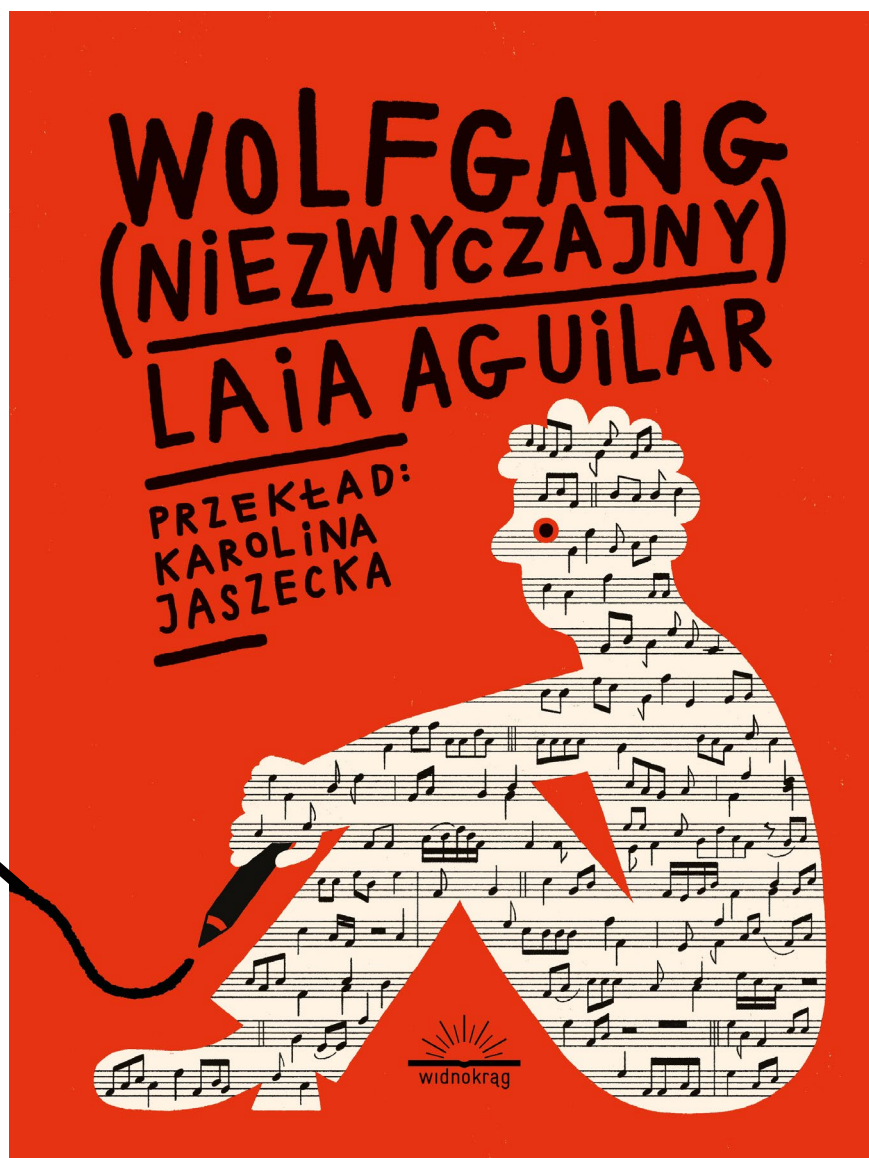

Empatia – jak się jej nauczyć?

Wolfgang jest geniuszem. Lubi spisywać listy różnych rzeczy, wie, jak dolecieć na Jowisz, a jego życiem rządzą logika i... muzyka.

Tak naprawdę, dużo lepiej rozumie nuty niż ludzi, którzy go najczęściej drażnią.

Wolfgang jest chłopcem w spektrum autyzmu. Zapraszamy na spotkanie, na którym poszukamy odpowiedzi na pytania, co nas łączy, a co dzieli i jak to jest być innym niż wszyscy.

.....

KSIĄŻKI DO ZADAŃ SPECJALNYCH

Książkę polecają:

Projekt współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej „Kreatywna Europa”

Warsztaty literackie z książką „Wolfgang (niezwyczajny)”

Tekst: Laia Aguilar

Przekład: Karolina Jaszecka

Czas trwania: ok. 60-90 minut w zależności od wyboru ćwiczeń (obejmuje czas krótkiej przerwy, którą można zorganizować np. przed przystąpieniem do przygotowywania prac plastycznych)

Grupa wiekowa: 11-14

Cele:

- Kształtowanie empatii jako umiejętności
- Uczestnicy rozumieją, czym jest neuroróżnorodność i że są wśród nas osoby o specyficznych potrzebach i to jest OK
- Młodzież potrafi określić trudności, jakie może mieć osoba nadwrażliwa na bodźce dźwiękowe czy dotykowe

1. Podczas spotkania potrzebne będą:

- flamastry
- rzeczy o różnych fakturach do zadania „zmysł dotyku”
- arkusze szarego papieru
- flamastry
- piłka
- hasła do zadania „Hałas”
- książka „Wolfgang (niezwyczajny)”

2. Organizacja przestrzeni do pracy:

Przestrzeń powinna być zaaranżowana tak, aby uczestnicy siedzieli w kręgu na dywanie lub pufach (część związana z książką i poruszoną w niej problematyką). Należy również wydzielić miejsce do wykonania pracy plastycznej i zabaw.

3. Działania promocyjne:

Jeśli na stałe współpracujesz z grupą dzieci, przekaz im zaproszenia. Możesz wykorzystać plakat promujący warsztaty (pamiętaj, aby wywiesić go także poza biblioteką). Zamieść informację o warsztatach na stronie internetowej twojej biblioteki, blogu czy profilu na Facebooku.

4. Przebieg spotkania:

Rozgrzewka i poznanie się uczestników (15 min)

Prowadzący/a warsztaty zaczyna od siebie. Mam na imię i lubię [trzy rzeczy, w tym ulubione danie, np.: mam na imię Natalia i lubię konie, sernik i kolor fioletowy. Szukamy podobieństw w wypowiedziach uczestników, ale unikamy przy tym określeń większość/mniejszość. Staramy się raczej pokazać uczestnikom, że w niektórych kwestiach jesteśmy podobni, w innych się różnimy, jak części wspólne różnych zbiorów.

Praca z książką (20 min)

Czytamy fragment od początku do listy rzeczy bezużytecznych. Co jest niezwykłego, innego w naszym bohaterze? Na szarym papierze narysowana jest sylwetka człowieka, zadaniem grupy jest wymyślenie, jakie możemy mieć nietypowości, nadwrażliwości (np.: niechęć do hałasu, wrażliwość na drapiące ubrania, różne/ nietypowe upodobania jedzeniowe, wybitne zdolności w danej dziedzinie) – wszystkie pomysły zapisujemy dookoła naszej „nietypowej” postaci i omawiamy.

Uwaga hałas – wszyscy mówią na raz (15 min)

Każdy uczestnik losuje krótkie hasło do powiedzenia. Może to być hasło z list, które sporządził Wolfgang. Stajemy w kręgu, jedną chętną osobę zapraszamy do środka. Osoby w kręgu mają za zadanie na trzy-cztery przeczytać, wszyscy jednocześnie, głośno to, co mają na kartkach. Osoba w środku próbuje coś zrozumieć, usłyszeć. Po zakończeniu siadamy i chwilę rozmawiamy o tym, jak mogła się czuć osoba będąca w środku okręgu. Pytamy, jak się czuła faktycznie, jak my się czuliśmy.

Quim – cichy bohater (25 minut)

Ćwiczenie można zacząć od przeczytania fragmentu książki (np. od str. 47). Dobrze jest nakreślić w kilku zdaniach fabułę książki dla tych uczestników, którzy jeszcze nie mieli okazji się z nią zapoznać (szczególnie wydarzenia kluczowe w relacji Quima z Wolfgangiem: wrzucenie Wolfganga do morza, przeprosiny i wspólne oglądanie filmu, udział Quima w ucieczce Wolfganga – załącznik).

Podsumowujemy, co wiemy o Quimie z książki. Każdą informację zapisujemy na przyklejanej karteczce i umieszczamy na rozłożonym w centrum arkuszu. Dobrze jest opatrzyć ją jakimś symbolem graficznym, który będzie służyć jako pomoc w budowaniu różnych aspektów postaci. Można użyć różnych kolorów kartek lub flamastra. W przypadku starszych uczestników zapisywanie można powierzyć im. Porządkujemy zebrane informacje.

Próbujemy się wcielić w Quima, zastanawiając się jak się czuł w relacjach z Wolfgangiem, co sprawiło, że Wolfgang się z nim zaprzyjaźnił. Ponieważ z książki niewiele wiemy o emocjach Quima, uczestnicy mogą tworzyć własne teorie, bazując na wcześniej uporządkowanych informacjach. Mogą też posiłkować się własnymi opiniami (ja na jego miejscu...). Każda teoria jest dobra, ważne, żeby uczestnicy umieli swój wybór uzasadnić.

W podsumowaniu tego ćwiczenia zwracamy uwagę uczestników na wielość interpretacji, jakie przedstawili. Różne osoby mogą postrzegać to samo zachowanie na różne sposoby.

Lista pozytywów (15 minut)

Kiedy Wolfgang zmagają się z ciężarem wspomnień o mamie i żałoby po niej, Mia proponuje, żeby stworzył listę rzeczy pozytywnych, które ostatnio mu się przytrafiły. Taką samą listę spróbują teraz stworzyć uczestnicy naszych zajęć. Ale zamiast spisywania jej na papierze, stają w kręgu. Każdy z uczestników dostaje piłkę i wypowiadając swoją pozytywną rzecz rzuca ją do innego uczestnika. Ten wypowiada swoją pozytywną rzecz i rzuca do następnej osoby. Ważne jest, żeby piłka trafiła do wszystkich uczestników, więc w ćwiczeniu powinna także brać udział osoba prowadząca, by móc w razie czego przekazać piłkę uczestnikowi pomijanemu przez innych.

Kiedy już wszyscy się wypowiedzą, siadamy znowu w kręgu i – podobnie jak przy przedstawianiu się – zastanawiamy się nad tym, co nas łączy, co jest w nas podobne (w tym przypadku: co uznaliśmy za rzecz pozytywną). Zanim zaczniemy tę rozmowę, uczestnicy mogą potrzebować chwili na wyciszenie się po aktywności ruchowej. Można im zaproponować, żeby zamknęli oczy, wzięli głęboki oddech i dotknęli wykładziny/podłogi, na której siedzą. Jaka jest w dotyku? Odpowiedzi uczestników podsumujemy w podobny sposób, co ćwiczenie z piłką.

Alternatywa: Siedząc w kręgu, dotykamy różnych faktur (np. papier ścierny, folia aluminiowa, folia bąbelkowa, plusz, lusterko). Każdy, kto dotknie danej rzeczy, próbuje zgadnąć, co to jest i z jakimi emocjami-dożnaniem nam się kojarzy.

Po dotknięciu wszystkich materiałów sprawdzamy, czy były różnice w skojarzeniach między uczestnikami zabawy, np. czy papier ścierny dla wszystkich był raczej niemiły? Refleksja: różnie odbieramy te same rzeczy.

Podsumowanie (10 minut)

Pytamy uczestników czego się dzisiaj dowiedzieli lub nauczyli. Wprowadzamy pojęcie empatii rozumianej jako zdolność postawienia się w czyjejś sytuacji, żeby zrozumieć emocje i intencje tej osoby. Podkreślamy, że próbując zrozumieć czyjeś zachowanie trzeba spróbować wczuć się w sytuację tej osoby, jej motywy i uczucia.

KSIĄŻKI DO ZADAŃ SPECJALNYCH

Wydanie książki zostało dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach programu „Kreatywna Europa”.

Projekt współfinansowany w ramach programu Unii Europejskiej „Kreatywna Europa”

QUIM – INFORMACJE

- Ma 15 lat, jest cztery lata starszy od Wolfganga. Jest inicjatorem wrzucenia Wolfganga do morza, potem przychodzi przeprosić. Szczerze podziwia umiejętności Wolfganga. Nietypowe zachowania bohatera raczej go zaskakują, niż obrażają.
- Kiedy oglądają razem film o Jowiszu (Quim przyniósł go w ramach przeprosin), okazuje się, że Quim sporo wie o tej planecie. Wolfgang uważa, że „choć wkurza mnie, że wie tak dużo, muszę przyznać, że jest całkiem fajny”.
- Quim zostaje włączony w plan wyjazdu do Paryża na egzaminy do prestiżowej akademii muzycznej. Ma zapewnić Wolfgangowi alibi (wspólne wyjście do obserwatorium). W dzień akcji Quim jest blady i wystraszony, ale nie rezygnuje.
- Kiedy dorośli dowiadują się o wyprawie Wolfganga, Quim od razu daje mu znać, zapewniając, że nic nie powiedział, choć go przepytowano.
- Quim przychodzi w odwiedzin, kiedy Wolfgang – zmagający się ze wspomnieniami i żalobą – przenosi się do babci.
- Podczas rozmowy z Mią o pozytywach Wolfgang porównuje się do swojej wychowawczyni, Mii, babci, ojca i Quima właśnie.